

УДК 796/799:[34:005]:37-051

DOI <https://doi.org/10.24195/olympicus/2026-1.4>**Гоголь Тетяна Василівна**

доктор філософії у галузі освіти та педагогіки,  
доцент кафедри теорії і практики фізичної культури  
і базової загальної підготовки  
Рівненський державний гуманітарний університет  
**ORCID ID:** 0000-0002-0880-640X

**Кашуба Анатолій Анатолійович**

кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри теорії і практики фізичної культури  
і базової загальної підготовки  
Рівненський державний гуманітарний університет  
**ORCID ID:** 0000-0001-7782-898X

**Гоголь Володимир Васильович**

заступник директора з виховної роботи,  
викладач циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін  
Відокремлений структурний підрозділ  
«Березнівський лісотехнічний фаховий коледж  
Національного університету водного господарства та природокористування»  
**ORCID ID:** 0009-0003-5754-7883

## **НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА УПРАВЛІНСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

**Актуальність проблеми.** Актуальність дослідження нормативно-правового та управлінського забезпечення фізичної культури і спорту зумовлена зростанням вимог до якості підготовки фахівців в умовах модернізації освіти. Відповідно до положень Законів України «Про фізичну культуру і спорт» та «Про вищу освіту», фізична культура і спорт розглядається як важливий чинник формування професійних компетентностей, здоров'язбережувальної свідомості та соціальної відповідальності майбутніх фахівців. Удосконалення управлінських механізмів у цій сфері спрямоване на підвищення ефективності освітнього процесу та конкурентоспроможності випускників на ринку праці. **Метою статті** є здійснення аналізу нормативно-правового та управлінського забезпечення сфери фізичної культури і спорту та обґрунтування їх ролі у формуванні професійної ефективності майбутніх фахівців, а також визначення напрямів вдосконалення відповідних механізмів у системі професійної підготовки. Під час дослідження використано комплекс теоретичних **методів** наукового пізнання, синтезу, узагальнення та порівняння, що забезпечили системний аналіз проблеми нормативно-правового та управлінського забезпечення фізичної культури і спорту. **Результати.** У статті проаналізовано нормативно-правову базу, що спрямована на реалізацію державної політики, а також підготовку фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Охарактеризовані основні функції органів управління у сфері фізичної культури і спорту. Узагальнені головні аспекти розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Наведені загальні та фахові компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту під час вивчення дисципліни «Нормативно-правове та управлінське забезпечення фізичної культури і спорту». Висвітлені положення оцінювання освітнього процесу в аспекті професійної ефективності. Визначені основні напрями підвищення професійної ефективності майбутніх фахівців сфери



*фізичної культури і спорту, такі як: удосконалення професійної підготовки у закладах вищої освіти; формування управлінських та правових компетентностей; інституційна та міжнародна інтеграція.*

**Ключові слова:** управління, правознавство, забезпечення, фізична культура, спорт, професійна ефективність, майбутній фахівець.

**Вступ.** У сучасних умовах трансформації системи вищої освіти та реформування сфери фізичної культури і спорту особливої уваги набуває проблема забезпечення належного нормативно-правового та управлінського підґрунтя її функціонування. Посилення вимог до якості професійної підготовки майбутніх фахівців, інтеграція у європейський освітній простір, оновлення стандартів освіти та державної політики у сфері спорту зумовлюють необхідність удосконалення механізмів правового регулювання й управління. Ефективність професійної діяльності майбутніх спеціалістів значною мірою залежить від узгодженості законодавчої бази, управлінських рішень та організації освітнього процесу, що актуалізує потребу комплексного наукового аналізу зазначених аспектів.

Незважаючи на наявність нормативно-правових актів і розроблених управлінських механізмів у сфері фізичної культури і спорту, спостерігається недостатня узгодженість між законодавчими вимогами, освітніми стандартами та практикою їх реалізації у закладах освіти. Це ускладнює формування високого рівня професійної компетентності та конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Відтак постає проблема визначення ефективності чинного нормативно-правового та управлінського забезпечення і пошуку шляхів його вдосконалення з метою підвищення якості професійної підготовки у сфері фізичної культури і спорту.

**Мета та завдання.** Метою статті є здійснення аналізу нормативно-правового та управлінського забезпечення сфери фізичної культури і спорту та обґрунтування їх ролі у формуванні професійної ефективності майбутніх фахівців.

**Завдання.** 1) Проаналізувати нормативно-правову базу, що регулює розвиток фізичної культури і спорту у системі вищої освіти та визначити її роль у формуванні професійної активності майбутніх фахівців. 2) Дослідити особливості управлінського забезпечення організації фізичної культури і спорту в закладах вищої освіти та визначити його вплив на розвиток професійно важливих якостей здобувачів. 3) Обґрунтувати напрями вдосконалення відповідних механізмів нормативно-правового та управлінського забезпечення фізичної культури і спорту з метою підвищення професійної активності майбутніх фахівців.

**Методи дослідження.** Під час дослідження використано комплекс теоретичних методів наукового пізнання, синтезу, узагальнення та порівняння, що забезпечили системний аналіз проблеми нормативно-правового забезпечення фізичної культури і спорту як чинника професійної ефективності майбутніх фахівців.

**Результати дослідження.** Ефективне функціонування галузі фізичної культури і спорту забезпечується комплексом нормативно-правових актів, що визначають організаційні, правові та соціально-економічні засади її розвитку, а також відіграють важливу роль у формуванні змісту та якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Охарактеризуємо головні із них:

– Конституція України, згідно ст. 49 «... держава гарантує право громадян на охорону здоров'я, дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідеміологічне обслуговування та створює умови для занять фізичною культурою і спортом...» [9].

– Закон України «Про фізичну культуру і спорт» – визначає загальні, правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту; регулює діяльність спортивних організацій; встановлює повноваження органів державної влади; визначає права та обов'язки спортсменів, тренерів, інструкторів та інших фахівців, встановлює їхні професійні права, а також вимоги до кваліфікації. Це створює основу для формування стандартів підготовки майбутніх фахівців [17].

– Закон України «Про освіту», у якому зазначається «... що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей...». Закон закріплює принципи безперервності освіти,

академічної доброчесності та компетентнісного підходу, що безпосередньо впливають на структуру та зміст професійної підготовки, а також визначає засади фізичного виховання у закладах освіти [15].

– Закон України «Про вищу освіту», згідно якого «... заклади вищої освіти забезпечують всебічний розвиток особистості, в тому числі, формування здорового способу життя...». Закон регламентує підготовку фахівців у сфері фізичної культури і спорту, зокрема, спеціальності А4 Середня освіта (Фізична культура), А7 Фізична культура і спорт на рівнях вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії); заклади вищої освіти мають право розробляти освітньо-професійні програми, що визначають перелік компетентностей та обсяг практичної підготовки, самостійно формувати навчальні плани, обсяги і форми організації фізичного виховання студентів. Своєю чергою, здобувачі вищої освіти мають право на участь у спортивних заходах, створювати спортивні об'єднання, організацію змагань у межах закладу освіти [14].

– Закон України «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень», що забезпечує регулювання відносин, спрямованих на розвиток олімпійського та параолімпійського руху в Україні, гарантує державну підтримку його учасникам. Метою Закону є сприяння створення передумов для успішної підготовки та участі збірних команд України в Олімпійських, Паралімпійських іграх, вихованню молоді засобами спорту в дусі олімпізму, залученню населення до здорового способу життя, зростанню міжнародного авторитету держави [16].

– Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті», який визначає правові та організаційні засади провадження антидопінгової діяльності в Україні, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, обов'язки відповідальних закладів, установ, організацій та фізичних осіб щодо запобігання застосуванню та поширенню допінгу у спорті [13]. Потрібно зазначити, що Україна є учасником міжнародних організацій та дотримується норм Міжнародного олімпійського комітету, Всесвітнього антидопінгового агентства, Олімпійської хартії, Всесвітнього антидопінгового кодексу.

Своєю чергою, система нормативного забезпечення галузі включає підзаконні нормативно-правові акти, що деталізують положення законів і забезпечують їх практичну реалізацію. До них належать: постанови Кабінету Міністрів України, що затверджують державні програми розвитку фізичної культури і спорту, порядки фінансування та матеріально-технічного забезпечення галузі; накази Міністерства молоді та спорту України, якими визначаються умови присвоєння спортивних звань, атестації тренерів, порядок проведення змагань, функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, а також положення про статuti спортивних федерацій, що регламентують діяльність відповідних видів спорту.

Отже, нормативно-правова база має комплексний характер і охоплює закони як прямої дії, так і підзаконні акти, спрямовані на практичну реалізацію державної політики, а також професійної підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту.

Особливостям державного управління у сфері фізичної культури і спорту присвячені наукові праці П. Білас [1] Г. Грибана [5], С. Домбровської [6], О. Шевчук [20] та ін. Питання публічного управління у сфері фізичної культури і спорту є предметом дослідження І. Гоцул [4], Л. Калити [7], В. Капличного [8], С. Король [10] та ін. Ряд дослідників, такі як, Є. Бондарець [2], О. Чокля, А. Фальковський [19], приділяють увагу проблемам державно-правового регулювання у сфері фізичної культури і спорту в умовах воєнного стану.

Відтак, регулювання відносин у галузі фізичної культури і спорту відбувається шляхом створення відповідних державних органів, фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного та нормативного забезпечення. Формування дієвої системи державного управління здійснюється на: центральному рівні – органами управління з питань фізичної культури і спорту; регіональному рівні – органами управління фізичною культурою і спортом; на місцевому рівні – місцевими органами управління з фізичної культури і спорту районних адміністрацій і міських рад; на рівні територіальних громад – громадськими комісіями та відділами фізичної культури і спорту.

Найголовнішим представником органів управління загальної компетентності є Верховна рада України, яка приймає законодавчі акти, що регулюють розвиток фізичної культури і спорту в Україні. У складі ВРУ діє депутатська комісія у справах молоді спорту і туризму. Вона вивчає проблеми, бере участь у розробці рішень Ради, організовує роботу з їх виконання, здійснює контроль. Аналогічні функції виконують ради народних депутатів обласного, міського та громадських рівнів. Крім того, Ради народних депутатів, регіональні адміністрації формують склад та керують діяльністю відповідних комітетів фізичної культури і спорту державних органів спеціальної компетенції [5, с. 40].

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у галузі фізичної культури і спорту є Міністерство молоді і спорту України до повноважень якого належить: сприяння розвитку видів спорту, здійснення аналітичної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, визначення тенденцій розвитку, узагальнення вітчизняного та іноземного досвіду, розроблення проєктів програм розвитку фізичної культури і спорту, забезпечення реалізації цих програм, сприяння розвитку напрямів фізичної культури і спорту, організація та проведення чемпіонатів України з видів спорту, всеукраїнських та міжнародних спортивних заходів, забезпечення участі національних збірних команд у міжнародних змаганнях, формування єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів в Україні, надання в установленому порядку державної підтримки громадським організаціям фізкультурно-спортивного спрямування, залучення їх до виконання державних програм і заходів з питань фізичної культури і спорту та інші [8, с. 75]. Наступним органом центральної влади є Міністерство соціальної політики, що забезпечує формування і реалізовує державну політику у сфері соціального захисту населення.

Для керівництва розвитком фізичної культури в рамках міністерств утворені відповідні управлінські структури. Так, у системі Міністерства освіти діє Управління з фізичної культури і спорту, яке є державною (бюджетною) організацією. Управління керує розвитком фізичної культури серед дітей, здобувачів (середньої, фахової передвищої, вищої) освіти. Відповідні осередки існують і в областях [5, с. 41].

Виходячи з особливостей устрою нашої країни, органи регіональної влади та їх виконавчі структури наділені рядом спеціальних компетенцій, що дають змогу проводити політику розвитку фізичної культури і спорту, виходячи із специфіки регіонів. Йдеться, як про прийняття регіональних законів, так і проведення регіональних заходів, пов'язаних із реалізацією з реалізацією цілей регіональних програм у сфері фізичної культури і спорту [4, с. 37].

Л. Калитою узагальнено основні аспекти системи розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року: 1) підвищення рівня фізичної активності населення шляхом реалізації освітніх і просвітницьких програм, популяризації здорового способу життя, створення умов для масових занять спортом; 2) розвиток сучасної інфраструктури внаслідок модернізації спортивних об'єктів, будівництва нових споруд, доступних для всіх груп населення, включаючи осіб з інвалідністю; 3) підтримка спорту високих досягнень і міжнародного спортивного іміджу України (фінансування українських спортсменів у міжнародних змаганнях, підтримка молодих талантів, забезпечення тренувального процесу); 4) оптимізація кадрового забезпечення у сфері фізичної культури і спорту шляхом підготовки та підвищення кваліфікації спортивних тренерів, викладачів фізичного виховання, створення умов для професійного розвитку кадрів; 5) цифровізація управлінських процесів у сфері фізичної культури і спорту у результаті впровадження сучасних інформаційних систем, створення онлайн-платформ для моніторингу й управління спортивними об'єктами і процесом [7].

Професійна ефективність майбутніх фахівців сфери фізичної культури і спорту залежить від рівня сформованості загальних та фахових компетентностей які, своєю чергою, мають визначатися з урахуванням ринку праці. Значну роль відіграє роль зміст навчальної інформації, адже саме він формує навчальної інформації, адже саме він формує когнітивну основу для компетентностей, якими має володіти майбутній фахівець [18, с. 170].

Формування правових та управлінських компетентностей майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту здійснюється під час вивчення дисципліни «Нормативно-правове

та управлінське забезпечення у сфері фізичної культури і спорту» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей А4 Середня освіта (Фізична культура) та А7 Фізична культура і спорт. Згідно освітньо-професійних програм [11; 12] майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту має володіти загальними та фаховими компетентностями, серед значущих є здатності: до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел (ЗК2); виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4); до розуміння предметної області і професійної діяльності; управляти робочим часом або навчальними процесами у сфері фізичної культури і спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів (ФК4); розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури і спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності повної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (ФК5); усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання (ФК9) [12].

На думку Н. Ржевської, оцінювання освітнього процесу в аспекті професійної ефективності має враховувати наступні положення: оцінюватись мають реальні затребувані роботодавцями компетентності; здобувач вищої освіти має чітко розуміти мету та хід оцінювання; усі учасники освітнього процесу мають розуміти значущість компетентностей для професійної реалізації; методи оцінювання мають відповідати поставленій меті, бути інноваційними та професійно-обґрунтованими [18, с. 170].

Враховуючи зазначене вище, охарактеризуємо основні напрями підвищення професійної ефективності майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту: 1) удосконалення професійної підготовки у закладах вищої освіти (оновлення освітніх програм відповідно до сучасних вимог ринку праці; поєднання теоретичних знань з практичною підготовкою (педагогічна, тренерська та управлінська практика); залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи у сфері управління фізичною культурою і спортом); 2) формування управлінських та правових компетентностей (розвиток навичок планування та організації навчально-тренувального процесу; вміння працювати з нормативною документацією; знання трудового законодавства та правил охорони праці; здатність забезпечувати безпечні умови проведення занять); 3) інституційна та міжнародна інтеграція (врахування майбутнім фахівцем міжнародних стандартів професійної діяльності; рекомендацій міжнародних спортивних організацій; принципів антидопінгової політики; інтеграцію української системи спорту в європейський простір).

**Висновки.** Отже, підвищення професійної ефективності майбутніх фахівців можливе лише за умови тісного зв'язку професійної підготовки з нормативно-правовою базою та управлінською системою галузі фізичної культури і спорту. Глибоке розуміння законодавства, механізмів державного управління та стандартів професійної діяльності сприятиме формуванню компетентних, відповідальних і конкурентоспроможних спеціалістів. Перспективами подальших досліджень є розробка ефективних управлінських моделей у сфері спорту та впровадження сучасних цифрових технологій у систему професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту.

### Література:

1. Білас П. П. Особливості державного управління у сфері фізичної культури і спорту. *Держава і регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2024. № 4. С. 36–42. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.6>
2. Бондарець Є. М. Проблеми реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту в умовах правового режиму воєнного стану. *Публічне управління та адміністрування в Україні : Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2023. № 37. С. 95–99. DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.18>
3. Гоголь Т. В., Кіндрат В. К. Педагогічні умови формування організаційно-управлінських компетенцій майбутніх тренерів-викладачів у процесі професійної підготовки. *Колективна монографія «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми та перспективи. Чинники оцінювання якісних досліджень»*. Том 7. Розділ: Педагогіка. Ужгород : Ужгородський національний університет. 2022. С. 88–100.

4. Гоцул І. Є. Основні напрямки вдосконалення механізму публічного управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні. *Вчені записки ТНУ імені Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том. 34(73). С. 35–36. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/07>
5. Грибан Г. П. Управління у сфері фізичної культури і спорту. Державні органи управління фізичною культурою і спортом в Україні. В-во «Рута». 2022. 124 с.
6. Домбровська С. М., Вавренюк С. А., Палюх В. В. Державне регулювання фізичної культури і спорту в Україні : монографія. 2020. Харків. 313 с.
7. Калита Л. В., Примак М. М. Публічне управління у сфері фізичної культури і спорту: стратегічні завдання та шляхи їх реалізації. *Академічні візії*. 2025. Вип. 36/2025. С. 1–11. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635450>
8. Капличний В. А. Суб'єкти публічного адміністрування сфери спорту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспуденція*. 2019. № 41. Том. 1. С. 74–77.
9. Конституція України від 28 черв. 1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Король С. А., Ворона В. В., Стасюк Р. М. Публічне управління у сфері фізичної культури і спорту, організаційні структури механізмів управління та сучасні тенденції розвитку. *Педагогічна академія : наукові записки*. 2025. № 15. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404>
11. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Фізична культура) галузі знань А Освіта. Рівне : РДГУ. 2025. 18 с. URL: [https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni\\_programi/2025/op\\_2025\\_mag\\_a4\\_sofk.pdf](https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2025/op_2025_mag_a4_sofk.pdf)
12. Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт галузі знань А Освіта. Рівне : РДГУ. 2025. 17 с. URL: [https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni\\_programi/2025/op\\_2025\\_mag\\_a7\\_fks.pdf](https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2025/op_2025_mag_a7_fks.pdf)
13. Про антидопінгову діяльність у спорті : Закон України від 26 січ. 2022 № 2011-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-20#Text> Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 № 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
14. Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
15. Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
16. Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень : Закон України від 14 верес. 2000 № 1954-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1954-14#Text>
17. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 груд. 1993 № 3808-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
18. Ржевська Н. Професійна ефективність майбутніх фахівців у сфері комерції. *Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; Інституту педагогіки НАПН України*. 2018. Вип. 25(2-2018). Ч. 1. С. 167–173. DOI <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2018-25.167-173>
19. Чокля О. І., Фальковський А. О. Специфіка державно-правового регулювання фізичної культури і спорту в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник : Збірник наукових праць*. 2020. Вип. 2(31). С. 3–9.
20. Шевчук О. Р. Теоретичні основи державного регулювання фізичної культури і спорту в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні : Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2019. Вип. 10. С. 132–135.

#### References:

1. Bilas, P. P. (2024). Osoblyvosti derzhavnoho upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu [Features of public administration in the field of physical culture and sports]. *Derzhava i rehiony. Serii: Publichne upravlinnia i administruvannia*, 4, 36–42. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.6> [in Ukrainian].
2. Bondarets, Ye. M. (2023). Problemy realizatsii derzhavnoi polityky u sferi fizychnoi kultury i sportu v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu [Problems of implementation of state policy in the field of physical culture and sports under the legal regime of martial law].

*Publichne upravlinnia ta administruvannia v Ukraini : Naukovyi zhurnal Prychornomorskoho naukovo-doslidnogo instytutu ekonomiky ta innovatsii*, 37, 95–99. <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.18> [in Ukrainian].

3. Hohol, T. V. & Kindrat, V. K. (2022). Pedahohichni umovy formuvannia orhanizatsiino-upravlinskykh kompetentsii maibutnikh treneriv-vykladachiv u protsesi profesiinoi pidhotovky [Pedagogical conditions for the formation of organizational and managerial competencies of future coaches-teachers in the process of professional training]. *Rozvytok suchasnoi osvity i nauky: rezultaty, problemy ta perspektyvy. Chynnyky otsiniuvannia yakisnykh doslidzhen. Vol. 7. Section: Pedagogiy*. Uzhhorod: Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet, 88–100 [in Ukrainian].

4. Hotsul, I. Ye. (2023). Osnovni napriamky vdoskonalennia mekhanizmu publichnoho upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu v Ukraini [Main directions for improving the mechanism of public administration in the field of physical culture and sports in Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 34 (73), 35–36. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/07> [in Ukrainian].

5. Hryban, H. P. (2022). Upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu. Derzhavni orhany upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom v Ukraini [Management in the field of physical culture and sports. State bodies of management of physical culture and sports in Ukraine]. Vydavnytstvo «Ruta». 124 s. [in Ukrainian].

6. Dombrovska, S. M. & Vavreniuk, S. A., Paliukh, V. V. (2020). Derzhavne rehuliuвання fizychnoi kultury i sportu v Ukraini: monohrafiia [State regulation of physical culture and sports in Ukraine: monograph]. Kharkiv. 313 s. [in Ukrainian].

7. Kalyta, L. V. & Prymak, M. M. (2025). Publichne upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu: stratehichni zavdannia ta shliakhy yikh realizatsii [Public administration in the field of physical culture and sports: strategic tasks and ways of their implementation]. *Akademichni vizii*, 36/2025, 1–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635450> [in Ukrainian].

8. Kaplychnyi, V. A. (2019). Subiekty publichnoho administruvannia sfery sportu [Subjects of public administration in the field of sports]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia*, 41(1), 74–77 [in Ukrainian].

9. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

10. Korol, S. A. & Vorona, V. V., Stasiuk, R. M. (2025). Publichne upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu, orhanizatsiini struktury mekhanizmiv upravlinnia ta suchasni tendentsii rozvytku [Public administration in the field of physical culture and sports, organizational structures of management mechanisms and modern development trends]. *Pedahohichna akademiia: naukovi zapysky*, 15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404> [in Ukrainian].

11. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Fizychna kultura)» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu A4 Serednia osvita (Fizychna kultura) haluzi znan A Osvita (2025). [Educational and professional program «Secondary Education (Physical Culture)» of the second (master's) level of higher education, specialty A4 Secondary Education (Physical Culture), field of knowledge A Education]. Rivne: RDHU. 18 s. [https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni\\_programi/2025/op\\_2025\\_mag\\_a4\\_sofk.pdf](https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2025/op_2025_mag_a4_sofk.pdf) [in Ukrainian].

12. Osvitno-profesiina prohrama «Fizychna kultura i sport» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu A7 Fizychna kultura i sport haluzi znan A Osvita (2025). [Educational and professional program «Physical Culture and Sport» of the second (master's) level of higher education, specialty A7 Physical Culture and Sport, field of knowledge A Education]. Rivne: RDHU. 17 s. [https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni\\_programi/2025/op\\_2025\\_mag\\_a7\\_fks.pdf](https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2025/op_2025_mag_a7_fks.pdf) [in Ukrainian].

13. Pro antydopinhovu diialnist u sporti: Zakon Ukrainy vid 26 sichnia 2022 r. № 2011-IX [On Anti-Doping Activities in Sport: Law of Ukraine of January 26, 2022 No. 2011-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-20#Text> [in Ukrainian].

14. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2014 r. № 1556-VII [On Higher Education: Law of Ukraine of July 1, 2014 No. 1556-VII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

15. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05 veresnia 2017 r. № 2145-VIII [On Education: Law of Ukraine of September 5, 2017 No. 2145-VIII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

16. Pro pidtrymku olimpiiskoho, paraolimpiiskoho rukhu ta sportu vyshchykh dosiahnen: Zakon Ukrainy vid 14 veresnia 2000 r. № 1954-III [On Support of the Olympic, Paralympic Movement and Elite Sport: Law of Ukraine of September 14, 2000 No. 1954-III]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1954-14#Text> [in Ukrainian].

17. Pro fizychnu kulturu i sport: Zakon Ukrainy vid 24 hrudnia 1993 r. № 3808-XII [On Physical Culture and Sport: Law of Ukraine of December 24, 1993 No. 3808-XII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> [in Ukrainian].

18. Rzhavska, N. (2018) Profesiina efektyvnist maibutnikh fakhivtsiv u sferi komertsii [Professional efficiency of future specialists in the field of commerce]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka : Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohiiienka; Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy*, 1, 167–173. <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2018-25.167-173> [in Ukrainian].

19. Choklia, O. I. & Falkovskyi, A. O. (2020). Spetsyfika derzhavno-pravovoho rehuliuвання fizychnoi kultury i sportu v Ukraini [Specifics of state and legal regulation of physical culture and sports in Ukraine]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk : Zbirnyk naukovykh prats*, 2 (31), 3–9 [in Ukrainian].

20. Shevchuk, O. R. (2019). Teoretychni osnovy derzhavnogo rehuliuвання fizychnoi kultury i sportu v Ukraini [Theoretical foundations of state regulation of physical culture and sports in Ukraine]. *Publichne upravlinnia i administruvannya v Ukraini : Naukovyi zhurnal Prychornomorskoho naukovykh doslidnoho instytutu ekonomiky ta innovatsii*, 10, 132–135 [in Ukrainian].

Hohol Tetiana, Kashuba Anatolii, Hohol Volodymyr

## REGULATORY, LEGAL AND MANAGEMENT SUPPORT OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS AS A FACTOR OF PROFESSIONAL EFFICIENCY OF FUTURE SPECIALISTS

**Relevance of the problem.** *The relevance of the study of the regulatory and administrative support of physical culture and sports is due to the increase in requirements for the quality of training of specialists in the conditions of modernization of education. In accordance with the provisions of the Laws of Ukraine «On Physical Culture and Sports» and «On Higher Education», physical culture and sports are considered as an important factor in the formation of professional competencies, health-preserving consciousness and social responsibility of future specialists. Improving management mechanisms in this area is aimed at increasing the efficiency of the educational process and the competitiveness of graduates in the labor market. The purpose of the article is to analyze the regulatory and administrative support of the sphere of physical culture and sports and substantiate their role in the formation of the professional efficiency of future specialists, as well as to determine the directions of improving the relevant mechanisms in the system of professional training. During the study, a complex of theoretical methods of scientific knowledge, synthesis, generalization and comparison was used, which provided a systematic analysis of the problem of regulatory and administrative support of physical culture and sports. Results.* *The article analyzes the regulatory and legal framework aimed at implementing state policy, as well as training specialists in the field of physical culture and sports. The main functions of management bodies in the field of physical culture and sports are characterized. The main aspects of the development of physical culture and sports in Ukraine are summarized. The general and professional competencies of future specialists in physical culture and sports are presented when studying the discipline «Regulatory, legal and managerial support of physical culture and sports». The provisions for assessing the educational process in terms of professional efficiency are highlighted. The main directions for increasing the professional efficiency of future specialists in the field of physical culture and sports are identified, such as: improving professional training in higher education institutions; forming managerial and legal competencies; institutional and international integration.*

**Key words:** *management, law, support, physical culture, sports, professional efficiency, future specialist.*

Дата першого надходження статті до видання: 24.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.05.2026